

Tháo gỡ nhanh vướng mắc, đảm bảo vận hành hiệu quả mô hình chính quyền địa phương 2 cấp

13:15 10/09/2025

Ngày 9/9, tại trụ sở cơ quan Bộ Tài chính, đồng chí Nguyễn Văn Thắng – Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bí thư Đảng ủy, Bộ trưởng Bộ Tài chính đã chủ trì Hội nghị Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ Tài chính phiên họp chuyên đề tháng 9/2025, nhằm cho ý kiến đánh giá tình hình triển khai thực hiện và vận hành mô hình chính quyền địa phương 2 cấp.

Tham dự Hội nghị có các đồng chí thành viên Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ Tài chính, các Thứ trưởng Bộ Tài chính: đồng chí Nguyễn Đức Chi, đồng chí Lê Tấn Cậ, đồng chí Bùi Văn Khẩ, đồng chí Nguyễn Đức Tâm; đại diện các Ban Đảng Trung ương, đại diện Ban Tham mưu của Đảng ủy Chính phủ; các đồng chí là Bí thư, thủ trưởng các đơn vị thuộc Bộ Tài chính.

Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng phát biểu chỉ đạo tại Hội nghị

Thực hiện nghiêm túc chỉ đạo của Bộ Chính trị, Ban Bí thư

Báo cáo tại Hội nghị, ông Lê Thành Quân – Vụ trưởng Vụ Kinh tế địa phương và lãnh thổ cho biết, sau 2 tháng triển khai thực hiện các nhiệm vụ được giao liên quan đến các nội dung thuộc chức năng, nhiệm vụ của Bộ, Bộ Tài chính đã thực hiện nghiêm túc các chỉ đạo của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, ban hành các quyết định, văn bản kịp thời phân công nhiệm vụ cho các đơn vị triển khai thực hiện. Đồng thời có các công điện, văn bản đôn đốc, quán triệt các địa phương thực hiện nghiêm túc các nhiệm vụ được giao.

Cụ thể, về việc rà soát, hoàn thiện thể chế, Bộ Tài chính đã trình các cấp có thẩm quyền ban hành 6 Luật, 5 Nghị định, ban hành 7 Thông tư theo thẩm quyền để thực hiện phân quyền, phân cấp, phân định thẩm quyền trong lĩnh vực tài chính để thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp. Bên cạnh đó, đã thống kê cụ thể số lượng nhiệm vụ, thẩm quyền đã được phân cấp, phân quyền, phân định thẩm quyền. Bộ Tài chính đã rà soát các văn bản quy phạm pháp luật trong các lĩnh vực thuộc phạm vi quản lý nhà nước của Bộ Tài chính để báo cáo Chính phủ đề xuất điều chỉnh, bổ sung vào Chương trình lập pháp năm 2025 đối với 08 dự án Luật, Nghị quyết do Bộ Tài chính chủ trì soạn thảo, dự kiến trình tại Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV theo trình tự, thủ tục rút gọn về các lĩnh vực tài sản công, thống kê, tài chính - ngân sách, đầu tư công, quản lý giá, dự trữ nhà nước, lĩnh vực đấu thầu, lĩnh vực quy hoạch.

Để đảm bảo điều kiện cho các địa phương thực thi nhiệm vụ đã được phân cấp, phân quyền, phân định thẩm quyền, Bộ Tài chính đã biên soạn bài giảng cho Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh về bồi dưỡng kiến thức quản lý tài chính - ngân sách, đầu tư công cấp xã cho lãnh đạo, quản lý xã, phường; giảng dạy thí điểm tại Trường Chính trị Nguyễn Văn Linh, tỉnh Hưng yên. Cùng với đó là tổ chức các khóa đào tạo, hướng dẫn bằng hình thức trực tiếp và trực tuyến đối với các địa phương liên quan đến hỗ trợ các thủ tục hành chính cho người dân và doanh nghiệp; tổ chức 2 cuộc họp trực tuyến toàn quốc với các địa phương trong tháng 7/2025.

Bộ Tài chính cũng tổ chức Hội nghị trực tuyến tại 34 Thuế tỉnh thành, 350 Thuế cơ sở về tình hình thực hiện thủ tục hành chính thuế theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp và Nghị định số 118/2025 của Chính phủ. Trên cơ sở đó, Bộ Tài chính rà soát, giải đáp khó khăn, vướng mắc để có giải pháp kịp thời tháo gỡ, tạo thuận lợi nhất cho công tác phục vụ người dân, doanh nghiệp. Các Hội nghị tập huấn trực tiếp cho cán bộ đăng ký kinh doanh trên toàn quốc bao gồm

cả cấp xã và cấp tỉnh cũng được tổ chức. Chỉ trong khoảng 2 tháng, Bộ Tài chính đã tập huấn trực tiếp cho khoảng 2.800 cán bộ đăng ký kinh doanh cấp tỉnh, cấp xã tại 15 địa phương. Ngoài ra, công tác tập huấn trực tuyến về nghiệp vụ quản lý tài sản công cũng được tổ chức liên tục cho các đơn vị cấp xã trên toàn quốc trong trung tuần tháng 8/2025. Qua đó đã phổ biến, cập nhật các quy định mới và tháo gỡ khó khăn, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã trong quản lý, khai thác, sử dụng tài sản công.

Về hỗ trợ tài chính và ngân sách, có 33/34 địa phương đã ban hành Nghị quyết về phân cấp nguồn thu, nhiệm vụ chi giữa ngân sách cấp tỉnh và cấp xã. Tính đến ngày 5/9/2025, có 55.293 đơn vị thuộc cấp xã đã mở tài khoản tại Kho bạc Nhà nước, chiếm 99,01% tổng số các đơn vị. Tổng số các đơn vị thuộc cấp xã đã chi lương tháng 8/2025 là 54.077 đơn vị, chiếm 96,62% tổng số đơn vị. Còn 552 đơn vị thuộc cấp xã chưa mở tài khoản tại Kho bạc Nhà nước, chiếm 0,99% tổng số đơn vị. Số các đơn vị thuộc cấp xã chưa chi lương tháng 8/2025 là 1.768 đơn vị, chiếm 3,38% tổng số các đơn vị. Nguyên nhân chủ yếu là do các đơn vị chưa gửi hồ sơ ra Kho bạc Nhà nước đề nghị mở tài khoản và chưa gửi hồ sơ đề nghị chi lương tháng 8/2025.

Về kinh phí hỗ trợ đảm bảo cơ sở vật chất cho các xã sau sắp xếp đơn vị hành chính, thực hiện Kết luận số 183-KL/TW của Bộ Chính trị và Công điện số 95/CD-TTg của Thủ tướng Chính phủ, trên cơ sở tổng hợp báo cáo của các địa phương, ngày 28/8/2025, Bộ Tài chính đã trình Chính phủ ban hành Nghị quyết số 256/NQ-CP. Theo đó, hỗ trợ cho 27 địa phương với tổng số tiền là 3.119 tỷ đồng, tập trung cho các nhu cầu thiết yếu, phục vụ trực tiếp việc tổ chức vận hành đơn vị hành chính cấp xã. Đối với đề nghị hỗ trợ kinh phí từ ngân sách trung ương để số hóa tài liệu lưu trữ tại các địa phương trong năm 2025 theo đề xuất của Bộ Nội vụ, Bộ Tài chính đã tổng hợp, đang rà soát để trình Chính phủ bổ sung kinh phí khoảng 12,8 tỷ đồng cho 5 địa phương để số hóa tài liệu lưu trữ cấp huyện.

Về tình hình bố trí trụ sở làm việc, các địa phương đã ban hành quyết định phê duyệt phương án bố trí, sắp xếp trụ sở làm việc cho các xã, phường, đặc khu để đảm bảo điều kiện hoạt động thông suốt. Nguyên tắc chung là tận dụng tối đa trụ sở hiện có, ưu tiên bố trí tập trung hoặc hoán đổi trụ sở với các đơn vị trên địa bàn. Nhiều trụ sở cơ quan cấp huyện cũ đã được sử dụng lại để bố trí cho cấp xã mới. Các địa phương đã bố trí cân đối nguồn lực cải tạo, sửa chữa trụ sở làm việc, tập trung trước mắt cho các khu vực thường xuyên tiếp và giải quyết công việc cho người dân, doanh nghiệp.

Ông Lê Thành Quân – Vụ trưởng Vụ Kinh tế địa phương và lãnh thổ báo cáo tại Hội nghị

Thời gian qua, Bộ Tài chính cũng đã thành lập Tổ thường trực và thực hiện công khai số điện thoại đường dây nóng của Bộ Tài chính để tiếp nhận, hỗ trợ, giải quyết các khó khăn, vướng mắc của địa phương. Đăng tải đầy đủ bộ tài liệu hỏi đáp về sắp xếp bộ máy và tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp trên Cổng Thông tin điện tử Bộ Tài chính. Ban hành nhiều văn bản hướng dẫn, trả lời 98 lượt kiến nghị của địa phương. Tổ chức 6 đoàn công tác làm việc trực tiếp kết hợp trực tuyến với 34 địa phương, các xã, trả lời 151 lượt câu hỏi nhằm hướng dẫn, giải quyết vướng mắc liên quan đến việc triển khai thực hiện công tác sắp xếp đơn vị hành chính và tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp.

Vướng mắc chủ yếu ở khâu tổ chức thực hiện

Đánh giá về tình hình thực hiện và vận hành mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, các ý kiến tại Hội nghị đều cho rằng các khó khăn, vướng mắc trong thời gian qua chủ yếu phát sinh từ khâu tổ chức thực hiện.

Một số cán bộ, công chức chưa nắm bắt đầy đủ các hướng dẫn của Trung ương và chưa chủ động phối hợp chặt chẽ với các cơ quan, đơn vị có chức năng, thẩm quyền để hướng dẫn xử lý. Năng lực cán bộ cấp xã ở một số nơi, một số địa bàn chưa đáp ứng được yêu cầu của công việc, còn tình trạng lúng túng trong triển khai thực hiện. Việc áp dụng chính sách phân cấp, ủy quyền đã được quy định, tuy nhiên một số cơ quan, đơn vị còn chưa chủ động áp dụng.

Cơ sở vật chất, trụ sở, hạ tầng công nghệ thông tin của cấp xã còn khó khăn, nhất là tại các địa bàn vùng sâu, vùng xa là khó tránh khỏi và cần thời gian, kinh phí để khắc phục, hoàn thiện. Tại một số địa bàn, công chức xã có hiện tượng bị quá tải công việc trong một số thời điểm, nhất là đối với bộ phận liên quan đến giải quyết thủ tục hành chính cho người dân và doanh nghiệp.

Đáng chú ý là sự thiếu hụt nhân sự tài chính – kế toán tại cấp xã. Nhiều đơn vị cấp xã không có đủ lãnh đạo, cán bộ có chuyên môn sâu về lĩnh vực phụ trách, đặc biệt là không có cán bộ đủ tiêu chuẩn, điều kiện để bổ nhiệm kế toán, kế toán trưởng, dẫn đến nhiều đơn vị không thể mở tài khoản tại Kho bạc Nhà nước để thực hiện chi ngân sách nhà nước.

Quang cảnh Hội nghị

Tiếp tục nỗ lực hỗ trợ địa phương

Kết luận hội nghị, Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng biểu dương các đơn vị thuộc Bộ Tài chính trong thời gian qua đã nỗ lực triển khai các chỉ đạo của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về việc thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp. Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng nhấn mạnh, với trách nhiệm được giao, ngành Tài chính cần tiếp tục nỗ lực hỗ trợ các địa phương tháo gỡ vướng mắc, dù thuộc thẩm quyền của địa phương nhưng vẫn phải có sự đồng hành, nhất là khi bộ máy và nhân sự ở cơ sở chưa ổn định.

Về thể chế, Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng chỉ đạo Vụ Pháp chế rà soát, tham mưu, hoàn thiện hệ thống pháp luật về tổ chức, hoạt động của chính quyền địa phương 2 cấp, tạo hành lang pháp lý thuận lợi để các địa phương triển khai thực

hiện; hướng dẫn, hỗ trợ địa phương triển khai các nhiệm vụ được phân cấp, phân quyền trong giai đoạn hiện nay.

Kho bạc Nhà nước được giao đơn đốc các địa phương chỉ đạo các đơn vị sử dụng ngân sách trên địa bàn khẩn trương thực hiện việc mở tài khoản tại Kho bạc Nhà nước theo quy định để thực hiện chi ngân sách nhà nước, đặc biệt là chi trả tiền lương, chế độ chính sách, an sinh xã hội và đầu tư phát triển.

Vụ Ngân sách nhà nước rà soát, đánh giá lại kinh phí thực tế, cần thiết cho các hoạt động của mô hình mới để đề xuất cấp bổ sung ngân sách kịp thời, đầy đủ. Tiếp tục hướng dẫn địa phương về thực hiện mua sắm, về thu, chi tài chính, ngân sách. Tổng hợp, báo cáo nhu cầu của các địa phương về hỗ trợ kinh phí nguồn NSTW phục vụ số hóa tài liệu hồ sơ; đầu tư cơ sở vật chất, nhà ở công vụ, trang thiết bị công nghệ thông tin thiết yếu tại các xã, phường, đặc khu mới thành lập, đặc biệt là ở các địa phương miền núi, khó khăn.

Cục Quản lý công sản được giao tổ chức khai thác hiệu quả cơ sở vật chất hiện có, đảm bảo hợp lý, khoa học, tránh lãng phí, song cũng không để khó khăn, thiếu thốn về cơ sở vật chất, nếu cần phải đề xuất, nếu thừa phải điều chuyển, thiếu phải bổ sung. Cục Công nghệ thông tin và Chuyển đổi số đẩy nhanh việc tích hợp, kết nối hệ thống phần mềm quản lý ngành dọc với hệ thống dùng chung của địa phương, bảo đảm đồng bộ, liên thông, tránh chồng chéo, gián đoạn thông tin trong vận hành thực tế.

Trường Bồi dưỡng Kinh tế - Tài chính xây dựng cẩm nang hướng dẫn, thường xuyên và liên tục tổ chức các lớp bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ đối với cán bộ, công chức cấp xã ở các lĩnh vực chuyên ngành Tài chính - đầu tư để kịp thời cập nhật các quy định mới, nâng cao kỹ năng thực hiện công vụ.

Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng cũng chỉ đạo, trong tuần tới, Vụ Kinh tế địa phương và lãnh thổ làm đầu mối, phối hợp với Kho bạc Nhà nước, Vụ Ngân sách nhà nước và các đơn vị có liên quan lựa chọn một số địa phương đang có tồn đọng lớn, tình trạng triển khai trì trệ để tổ chức đoàn công tác trực tiếp xuống cơ sở, để nắm bắt tháo gỡ khó khăn tại chỗ và triệt để.

Theo Bộ Tài Chính